

BÁO CÁO
HỘI THẢO "GIỚI THIỆU CHÍNH SÁCH CỦA NHÀ
NƯỚC HỖ TRỢ CHO NGƯỜI NGHÈO"

I. BỐI CẢNH

Trong quá trình phát triển kinh tế xã hội và thực hiện mục tiêu xoá đói giảm nghèo, chính phủ Việt Nam đã đưa ra nhiều chính sách hỗ trợ khuyến khích phát triển. Tuy nhiên đã có nhiều chính sách được triển khai nhưng người dân chưa tiếp cận được các chính sách đó một cách đầy đủ, đặc biệt là người dân ở vùng miền núi, vùng sâu vùng xa và người dân tộc thiểu số.

Trong khuôn khổ thực hiện dự án bởi sự tài trợ của ICCO, Quỹ Phát triển Nông thôn và Giảm nghèo huyện Quảng Ninh (RDPR) đã phối hợp với UBND huyện Quảng Ninh thực hiện Chương trình toạ đàm **“Giới thiệu các chính sách của Nhà nước hỗ trợ cho người nghèo”**. Mục tiêu hội thảo nhằm tăng cường hiểu biết của người nghèo, cán bộ cơ sở về các chính sách, biện pháp hỗ trợ người nghèo và quyền lợi của họ. Đồng thời định hướng ưu tiên cùng cộng đồng về nội dung hoạt động dự án nhằm tăng cường tiếp cận chính sách trong thời gian tiếp tới, đặc biệt cho người dân tộc Vân Kiều tại hai xã Trường Xuân và Trường Sơn huyện Quảng Ninh, tỉnh Quảng Bình.

Hội thảo được tổ chức từ ngày 12 đến 13/06/2008 với 34 người tham dự, trong đó gồm có 14 nữ và 14 người dân tộc Vân Kiều tham gia. Thành phần tham gia là đại diện từ cộng đồng, nhóm cộng đồng đến từ các bản dân tộc Vân Kiều, cán bộ cơ sở (cấp thôn, xã) thuộc xã Trường Sơn, Trường Xuân và đại diện lãnh đạo UBND huyện Quảng Ninh, một số phòng ban trong huyện như Phòng Nông nghiệp và phát triển nông thôn, phòng Y tế, trạm Khuyến nông, Hội Phụ nữ, Hội Nông dân và đại diện Trung tâm Dịch vụ Phát triển Nông thôn (RDSC).

II. NỘI DUNG HỘI THẢO

1. Báo cáo giới thiệu chính sách và việc thực hiện chính sách hỗ trợ cho người nghèo.

Tại hội thảo các tham dự viên được nghe 3 báo cáo giới thiệu chính sách về xoá đói giảm nghèo, y tế và phát triển kinh tế nông nghiệp và được trình bày bởi các đại diện của phòng y tế, phòng nông nghiệp và UBND huyện Quảng Ninh. Báo cáo đã giới thiệu về các chính sách chi tiết, cách thức thực hiện và thủ tục đề xuất, tiếp nhận các quyền lợi chính sách. Báo cáo đã nêu lên các kết quả thực hiện chính sách, những thuận lợi, khó khăn và các bài học kinh nghiệm áp dụng tại địa phương.

Một báo cáo khác giới thiệu về nghèo đói với các nhóm dân tộc thiểu số ở Việt Nam và chia sẻ bài học kinh nghiệm về tăng cường hiệu quả lồng ghép nỗ lực của cộng đồng và chính phủ trong giảm nghèo tại tỉnh Phú Thọ do giám đốc RDSC trình bày.

Cùng tại hội thảo RDPR đã trình bày báo cáo đánh giá giữa kỳ dự án, giới thiệu kết quả và tác động dự án tới an ninh lương thực cho cộng đồng Vân Kiều và tác động của dự án tới dân chủ cơ sở.

2. Chất vấn và thảo luận các báo cáo chính sách

Sau khi nghe các báo cáo, đại biểu tham dự đã thảo luận, đặt câu hỏi chất vấn cho các báo cáo viên. Trong đó có hai báo cáo về chính sách y tế và nông nghiệp được nhiều tham dự viên rất quan tâm. Nhiều câu hỏi chất vấn được đặt ra từ những đại biểu là phụ nữ, người dân tộc Vân Kiều đến từ cấp thôn bản thuộc hai xã miền núi Trường Xuân và Trường Sơn. Thông qua các câu hỏi và thảo luận cho thấy có rất nhiều vấn đề bất cập khi thực hiện triển khai các chính sách của cơ quan nhà nước và có rất nhiều bức xúc được bộc lộ của tham dự viên ở cơ sở về lĩnh vực y tế, nông nghiệp, lâm nghiệp đối với người nghèo và người dân tộc Vân Kiều.

Một số vấn đề bức xúc được đưa ra thảo luận như: Về chính sách y tế mức bảo hiểm cho một lần khám quá thấp so với thực tế tại địa phương. Số trẻ em ở đồng bằng đi khám chữa bệnh cao gấp 20 so với tại các vùng miền núi. Vấn đề khác là sự thiếu hụt trầm trọng về thuốc chữa bệnh và số lượng, chất lượng cán bộ y tế tại bản. Trong chính sách nông nghiệp nhà nước chưa có sự hỗ trợ khắc phục hệ thống nước tưới cho sản xuất lúa tại một số bản tại xã Trường Sơn như bản

Khe Cát, Trung Sơn. Lĩnh vực lâm nghiệp cũng nổi lên những vấn đề xung quanh việc giao đất giao rừng cho sản xuất và sự chậm trễ trong việc cung cấp giống cây trồng nên đất rừng vẫn còn "treo".

2.1. Tìm ra những vấn đề tồn tại trong chính sách, giữa người dân và cơ quan triển khai chính sách

Các vấn đề tồn tại từ ý kiến người dân: Người dân không biết rõ các chính sách hỗ trợ và quyền lợi của mình, người nghèo không được hưởng quyền lợi của mình hoặc hưởng mà không đầy đủ, họ không bằng lòng về quyền lợi, không dám hoặc không biết cách nêu lên ý kiến phản ánh của mình, họ không được tham khảo ý kiến.

Vấn đề tồn tại được nêu ra từ phía cơ quan triển khai chính sách: Thực hiện chính sách không đồng bộ, thiếu sự phối hợp, năng lực cán bộ còn hạn chế và sự chậm trễ trong việc triển khai các chính sách.

Nhìn chung, một số chính sách cho người nghèo và người dân tộc còn thiếu tính sát thực và bất cập, chưa thể hiện nhu cầu giới, việc triển khai các chính sách tại địa phương còn nhiều tồn tại, việc tiếp nhận thông tin của người dân còn rất nhiều hạn chế. Hệ quả là tỷ lệ nghèo đói tại các vùng dân tộc Vân Kiều vẫn còn rất cao.

2.2. Nguyên nhân của những tồn tại nêu trên:

Hội thảo đã phân tích đưa ra những nguyên nhân vấn đề tồn tại như sau:

- Thông tin các chính sách của Nhà nước đến các vùng sâu vùng xa gặp khó khăn
- Các chính sách chưa phù hợp và chưa sát thực với người dân.
- Công tác truyền thông về các chính sách đến với người dân còn nhiều hạn chế.
- Điều kiện đi lại khó khăn, xa trung tâm
- Chi phí đi lại cao
- Rào cản ngôn ngữ

2.3. Hội thảo đã thảo luận và trả lời cho câu hỏi “làm gì?” “làm như thế nào?” để giúp người nghèo tiếp cận và hưởng quyền lợi các chính sách được đầy đủ hơn.

- Các hoạt động: Thiết lập quan hệ xã với bản, tạo sự liên kết chặt chẽ giữa các cấp, xây dựng văn bản hướng dẫn cho đồng bào triển khai, thực hiện đúng các chính sách, tập huấn đội ngũ tuyên truyền về các chính sách cho người nghèo, nâng cao trình độ dân trí cho đồng bào thiểu số, đầu tư phù hợp lòng dân, tăng cường phương tiện truyền thông để đưa thông tin đến người dân, tổ chức quản lý hệ thống đồng bộ.

- Cách thức thực hiện: Đào tạo tập huấn kỹ năng tuyên truyền cho cán bộ cơ sở, xây dựng kế hoạch chi tiết trong việc triển khai các chính sách, có sự theo dõi giám sát nắm bắt thông tin phản hồi giữa người dân và chính quyền, dân phải được bàn bạc dân chủ và hưởng các chính sách, có sự phối kết hợp giữa các ban ngành, các tổ chức để đưa chính sách đến được với cộng đồng, tăng cường cán bộ về các thôn bản, hướng dẫn người dân kiến thức sản xuất, nâng cao chất lượng các dịch vụ, kỹ thuật y tế tại cơ sở, tổ chức hội thảo chia sẻ kinh nghiệm, có sự ưu tiên hàng đầu về đất đai để sản xuất.

3. Thảo luận và lập kế hoạch dự án "Tăng cường khả năng tiếp cận của bà con dân tộc Vân Kiều với chính sách xóa đói giảm nghèo giai đoạn 2008 - 2011"

Tại ngày hội thảo thứ hai với phương pháp thảo luận có sự tham gia, hội thảo đã xác định được một số hoạt động cho dự án của RDPR giai đoạn 2008 -2011 với mục tiêu cải thiện khả năng tiếp cận của người nghèo đến các chính sách hỗ trợ của Nhà nước.

3.1. Xác định hoạt động

- *Truyền thông chính sách:* Truyền thông thông qua các cuộc họp, tờ rơi, hệ thống loa thôn bản, thi tuyên truyền viên, thành lập và duy trì đội văn nghệ xung kích.
- *Đưa dịch vụ tới thôn bản:* Tăng cường dịch vụ tư pháp lưu động, khám chữa bệnh lưu động, xây dựng tủ thuốc thôn bản, đào tạo kỹ năng chuyên môn về quản lý và cung cấp thuốc, làm giấy khai sinh tại thôn bản.
- *An ninh lương thực:* Hỗ trợ tiếp thị sản phẩm, đào tạo nâng cao năng lực cho khuyến nông viên thôn bản, xây dựng dịch vụ hỗ trợ sản xuất nông nghiệp, xây dựng quỹ lương thực.
- *Vận động chính sách:* Xây dựng tính tự hào, tự cường, chú trọng chức năng khám chữa bệnh bảo hiểm tại xã, tọa đàm, giao lưu, hội thảo, hội nghị, bổ sung cán bộ huyện là người dân tộc.
- *Nâng cao năng lực:* Nâng cao năng lực về truyền thông, quản lý cộng đồng và chuyên môn cho trường thôn, trường bản, trưởng các đoàn thể, y tế thôn bản, khuyến nông và thú y thôn bản
- *Phát huy tri thức bản địa:* Khám chữa bệnh bằng thuốc dân tộc, dạy tiếng nói chữ viết Vân Kiều, xóa mù chữ, có học bổng, bảo tồn văn hóa văn nghệ dân tộc và tri thức bản địa.

3.2. Xác định môi trường dự án và lĩnh vực hoạt động:

Hội thảo đã thảo luận phân tích môi trường dự án với 04 yếu tố: Mạnh - Yếu - Thuận lợi - Khó khăn và xác định các lĩnh vực chính sách và lĩnh vực hoạt động dự án, đó là: 1) Chính sách Nông nghiệp và Khuyến nông; 2) Giao đất giao rừng; 3) Chính sách ưu đãi vay vốn; 4) Khám chữa bệnh cho trẻ em, BHYT cho người nghèo.

3.3. Xác định các bên liên quan, cơ cấu tổ chức và quản lý dự án

Hội thảo đã xác định được các bên liên quan là các cơ quan nhà nước cấp huyện về y tế, nông nghiệp và phát triển nông thôn, tài nguyên môi trường, hội đồng cấp đất. Các cơ quan liên quan cấp xã như UBND, HĐND và một số phòng ban khác như trạm y tế, ban chỉ đạo dân chủ cơ sở, khuyến nông và đoàn thể.

Cơ cấu tổ chức và quản lý dự án ở cấp cơ sở cùng duy trì Ban phát triển đã được hình thành từ trước, ngoài ra chương trình dự án sẽ phối hợp với nhiều ban có sẵn tại địa phương để thực hiện dự án như Ban chỉ đạo quy chế dân chủ cơ sở, Ban chăm sóc sức khỏe và nhiều ban khác.

3.4. Xác định quy mô thực hiện dự án

Trong giai đoạn 2008 đến 2011 RDPR sẽ tiếp tục thực hiện dự án tại hai xã miền núi Trường Sơn và Trường Xuân huyện Quảng Ninh. Đối tượng được dự án quan tâm hỗ trợ đặc biệt là người nghèo và người dân tộc Vân Kiều. Tùy theo từng lĩnh vực hoạt động cụ thể để xác định quy mô thực hiện dự án với số lượng bản trong từng xã.

Các hoạt động được thực hiện trên tất cả các bản người dân tộc Vân Kiều trong xã về: Truyền thông về chính sách; Nâng cao năng lực; và Vận động chính sách.

Các hoạt động được thực hiện trên một số bản được chọn lựa về: An ninh lương thực; Đưa dịch vụ tới thôn bản; và Phát huy tri thức bản địa.

III. KẾT LUẬN

Hội thảo "Giới thiệu chính sách của Nhà nước hỗ trợ cho người nghèo" được tổ chức đầu tiên và thành công tại huyện Quảng Ninh với thành phần tham gia chủ yếu là người dân tộc thiểu số. Hội thảo đã tạo cơ hội giúp cho người nghèo và người dân tộc được biết các chính sách hỗ trợ của Nhà nước về lĩnh vực nông nghiệp, y tế và bảo trợ xã hội. Đồng thời là cơ hội để bà con dân tộc Vân Kiều được nói lên ý kiến của mình, phản ánh những vấn đề bất cập của chính sách và vấn đề thực hiện chính sách tại cơ sở lên trực tiếp với các cơ quan cấp huyện.

Hội thảo đã đem đến cho các đại biểu một cách nhìn khách quan về những bất cập, tồn tại của một số chính sách như BHYT, vay vốn, giao đất giao rừng. Từ đó góp phần cho các cơ quan nhà nước có những kiến nghị đề xuất, điều chỉnh chính sách sát thực, phù hợp hơn với người nghèo.

Qua hội thảo này RDPR xác định được định hướng hoạt động hỗ trợ cho cộng đồng trong thời gian tới nhằm cải thiện tiếp cận của người nghèo với các chính sách hỗ trợ từ Nhà nước. Từ đó xây dựng một kế hoạch dự án kêu gọi tài trợ cho giai đoạn 2008 đến 2011.

PHỤ LỤC

1. Khung các giải pháp giúp người nghèo tiếp cận các chính sách đầy đủ

Làm cái gì?	Làm như thế nào?
<ul style="list-style-type: none">• Xây dựng mô hình trình diễn• Thực hiện và làm đúng các chủ trương của Đảng và Nhà nước đề ra• Ưu tiên cho người dân tộc và người nghèo các chính sách• Thiết lập quan hệ xã với bản• Xây dựng văn bản hướng dẫn cho đồng bào triển khai, thực hiện các chính sách đúng• Tập huấn đội ngũ tuyên truyền về các chính sách cho người nghèo• Chăm lo đời sống tinh thần và khám chữa bệnh cho người nghèo• Đầu tư xây dựng hệ thống cơ sở hạ tầng vùng đồng bào dân tộc và miền núi.• Nâng cao trình độ dân trí cho đồng bào thiểu số• Tổ chức hệ thống quản lý đồng bộ• Hướng dẫn người dân làm đúng chính sách• Đầu tư phù hợp lòng dân• Xây dựng các nhóm theo chương trình	<ul style="list-style-type: none">• Tuyên truyền tờ rơi, loa truyền thanh• Có sự phối kết hợp chặt chẽ giữa các ban ngành tổ chức• Mở các lớp tập huấn về kiến thức sản xuất• Tuyên truyền trực tiếp, nhiều lần các chính sách tới người dân• Mở các lớp tập huấn về kiến thức sản xuất, phát triển kinh tế hộ gia đình• Theo dõi giám sát, nắm bắt thông tin kịp thời• Yêu cầu cấp trên ưu tiên hàng đầu về đất trồng cây kinh tế• Đào tạo tập huấn kỹ năng tuyên truyền các chính sách cho cán bộ• Ban lãnh đạo UB xã phải làm đúng theo chỉ đạo của UB huyện, như vậy dân mới thực sự tin tưởng.• Xây dựng kế hoạch chi tiết• Theo dõi giám sát, nắm bắt thông tin 02 chiều• Dân phải được bàn bạc dân chủ, phải đấu tranh công bằng những chính sách mà mình được hưởng

<ul style="list-style-type: none"> • Phải hỗ trợ vốn vay cho người nghèo • Đầu tư đúng mục đích phù hợp với dân bản • Tạo sự liên kết chặt chẽ giữa các cấp • Tăng cường phương tiện truyền thông để đưa thông tin đến người dân • Nâng cao kiến thức cho người dân tộc Vân Kiều 	<ul style="list-style-type: none"> • Tăng cường cán bộ về các thôn bản, hướng dẫn người dân kiến thức sản xuất, chăn nuôi, trồng trọt. • Nâng cao các dịch vụ, kỹ thuật ngay tại y tế cơ sở • Hội thảo rút kinh nghiệm
---	---

2. Khung phân tích môi trường: Mạnh, Yếu, Thuận lợi, Khó khăn

<p>Mạnh</p> <ul style="list-style-type: none"> • Người dân đã quan tâm tới chính sách • Đã được phổ biến chính sách • Có sức lao động • Đã được tập huấn về kỹ thuật chăn nuôi, trồng trọt 	<p>Yếu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trình độ nhận thức còn hạn chế • Còn có tính ỷ lại • Tiếp thu chậm, không ghi chép được • Tính tự lập, tự cường chưa cao • Khả năng tiếp thu còn hạn chế • Tính cộng đồng chưa cao • Tỷ lệ suy dinh dưỡng của trẻ em dưới 06 tuổi cao • Thiếu cán bộ là người Vân Kiều
<p>Thuận lợi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Đã có chính sách hỗ trợ cho người nghèo • Các cấp tổ chức kịp thời • Cán bộ là người địa phương có kinh nghiệm • Chương trình 134, 135 hỗ trợ vốn, kỹ thuật • Nhà nước hỗ trợ dân xã Trường Sơn 10 tấn gạo • Hoàn thành đường Hồ Chí Minh • Có sự chỉ đạo, quản lý của Nhà nước 	<p>Khó khăn</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tư thương ép giá • Giao lưu hàng hóa không thuận tiện • Đường đi lại xa xôi • Chưa được giao đất trồng rừng • Vốn vay không lãi chưa đáp ứng được nhu cầu của người dân • Khám chữa bệnh chưa đáp ứng được nhu cầu của người dân • Chương trình 134, 135 chưa thực hiện đầy đủ • Rét đậm, rét hại làm thiệt hại cây rau màu của người dân • Giá cả biến động • Rủi ro, không vốn • Dịch bệnh gia súc gia cầm • Điều kiện đất đai canh tác khó khăn, khí hậu xấu • Vốn hỗ trợ chưa đến được với người nghèo Vân Kiều • Tuyên truyền cụ thể đến người dân chưa tốt • Năng lực cán bộ còn yếu

